

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

9 december 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD
EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het gebrek aan controle op de fracties die in containerparken worden afgeleverd

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwijdering van chemisch behandeld hout

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 9 december 1999

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.21 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het gebrek aan controle op de fracties die in containerparken worden afgeleverd

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Keulen tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het gebrek aan controle op de fracties die in containerparken worden afgeleverd.

De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag is geïnspireerd door een persbericht in De Morgen. Naar aanleiding van de vondst van acht staafjes licht radioactief afval eind oktober in het containerpark van Knokke, rijzen vragen over de controle op de fracties die in gemeentelijke containerparken worden aangeboden.

Naar aanleiding van de dioxinecrisis, die ook in een containerpark zou zijn ontstaan, verklaarden ambtenaren van de dienst Milieu-inspectie van Aminal dat de inspectie zich in principe enkel bezighoudt met de controle op de naleving van de exploitatievoorwaarden van de gemeentelijke containerparken, en niet op de aanvoer van de materialen. Dat laatste behoort tot de verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen.

Door personeelsgebrek blijkt die controle van de gemeentebesturen vrijwel onbestaande te zijn, zodat we ons kunnen afvragen hoeveel stoffen in te recycleren fracties er helemaal niet thuishoren. Daarenboven bestaat altijd de mogelijkheid dat deze stoffen bij

ondeskundige behandeling een gevaar opleveren voor de volksgezondheid in het algemeen en voor de gezondheid van het personeel van het containerpark in het bijzonder. Ik heb daarom de volgende vragen.

Wie is precies verantwoordelijk voor het toezicht op de fracties die door de burgers in het containerpark worden afgeleverd? Onderzoekt de minister mogelijkheden die een betere controle op deze producten toelaten? Zo ja, welke? Zal de minister de gemeenten ertoe aanzetten een betere controle op gemeentelijke containerparken te organiseren? Zo ja, hoe? Voorziet de minister hiervoor in extra middelen?

Is de minister op de hoogte van nog andere potentieel gevaarlijke materialen die op gemeentelijke containerparken werden teruggevonden? Zo ja, om welke containerparken en producten gaat het? Bestaat de mogelijkheid om een registratieverplichting in te voeren, zodat kan worden nagegaan welke burgers zich met welke fracties aanbieden?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, overeenkomstig Vlarem II en de bepalingen van het afvalstoffendecreet is de exploitant van de vergunde inrichting verantwoordelijk voor de acceptatie van de afvalstoffen en de controle daarop. In een gemeentelijk containerpark kan de gemeente de exploitatie en de controle toevertrouwen aan een intercommunale of een privé-firma. Ze kan het ook zelf doen, wat veelal gebeurt. In de intercommunale containerparken verzekert steeds de intercommunale de exploitatie.

Overeenkomstig het afvalstoffendecreet bepaalt de gemeente concreet hoe de huishoudelijke afvalstoffen in de gemeente moeten worden ingezameld, rekening houdend met de wet. De milieu-inspectie is inderdaad enkel bevoegd voor de controle van de milieuvergunningen en het nagaan of de container-

Dua

parken functioneren zoals in de vergunning is bepaald.

De aanvoer, aanvaarding en sortering van klein gevaarlijk afval op een containerpark dat een vergunning heeft voor de opslag ervan - dat is niet zo voor alle containerparken -, zijn enkel toegelaten mits toezicht van de exploitant of zijn afgevaardigde. Gezien deze wettelijke bepalingen moet de gemeente de regels vastleggen voor de registratie van de bezoekers en eventueel van de aangevoerde afvalstoffen. De gemeente kan dit doen via een gemeentelijk politiereglement, dat specifiek de afvalinzameling op het containerpark regelt.

Enkele gemeenten doen dit door het registreren van elke bezoeker, en eventueel van de afvalstoffen waarmee zij aankomen. Dit kan gebeuren op verschillende manieren : een elektronische toegangsregistratie met een badge, het manueel noteren van het nummer van de identiteitskaart of het noteren van de nummerplaten van de wagens. De bedoeling van deze registratie is meestal om na te gaan of de bezoekers van het containerpark inderdaad bewoners zijn van de eigen gemeente of van gemeenten waarmee een samenwerkingsakkoord bestaat, en geen mensen van andere gemeenten. Uw vraag naar een betere controle is dus relevant.

Het is in eerste instantie de taak van de gemeente om de controle te versterken. Dat is de wettelijke bepaling. Op basis van mijn bevoegdheden kan ik wel maatregelen nemen voor specifieke afvalstoffen, om te beletten dat ze op containerparken terechtkomen. Via aanvaardingsplicht en milieubeleidsvereenkomsten kunnen we steeds meer bedrijfssectoren betrekken bij de inzameling van afval. Er is bijvoorbeeld een MBO in voorbereiding voor afvalolie, wat de controle zal vergemakkelijken.

Inzake het concrete voorbeeld van de licht radioactieve staafjes, wijs ik erop dat er in geen geval radioactieve stoffen in een containerpark mogen terechtkomen. Geen enkele vergunning laat toe dat ze daar worden geaccepteerd. Radioactieve afvalstoffen vallen niet onder de Vlaamse afvalstoffenreglementering, maar onder de federale bevoegdheden. Het gaat dus duidelijk om een overtreding.

U vroeg ook hoe we de gemeenten kunnen aanzetten tot een betere controle. De gemeenten beschikken over de nodige beleidsvrijheid om daartoe zelf initiatieven te nemen. Ze zijn overigens van de problema-

tiëk op de hoogte, en er is een goede samenspraak tussen OVAM en de gemeenten, soms via overkoepelende verenigingen. De wenselijkheid van die controle wordt geregeld aangekaart.

Als mogelijke oplossing, zeker voor kleinere gemeenten, wordt een samenwerking tussen de gemeenten voorgesteld, zodat de beschikbare middelen functioneler kunnen worden ingezet. Tevens moeten de gemeenten meer aandacht hebben voor de opleiding van de containerparkwachters. Vaak zijn zij onvoldoende bekend met de problematiek van afvalstoffen.

Potentieel gevaarlijke materialen die op containerparken kunnen worden teruggevonden, behoren vooral tot het KGA. Het probleem doet zich dan ook vooral voor in containerparken met een vergunning voor het aanvaarden daarvan. Volgens het afvalstoffendecreet wordt het KGA enerzijds gecatalogeerd als huishoudelijk afval, zodat het in containerparken mag worden aanvaard, anderzijds als bijzondere afvalstoffen.

In de lijst van stoffen die onder KGA vallen, wordt een onderscheid gemaakt tussen gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen. Bij de KGA-afvalstoffen wordt een aantal producten, zoals verven, inkt, lijmen en harsen, pesticiden, TL-lampen en ander kwikhoudend afval, oplosmiddelen en fotochemicaliën, expliciet omschreven als gevaarlijk. Daarvoor is voorzien in speciale maatregelen. Deze gevaarlijke afvalstoffen moeten volgens Vlarem II worden opgeslagen in vloeistofdichte gecompartmenteerde containers, de zogenaamde KGA-kluizen, of in een gesloten opslaglokaal, overeenkomstig het goedgekeurde werkplan. De lijst kunt u opzoeken in het Vlarea.

Volgens de wetgeving kunnen wij geen registratieverplichting opleggen. Die kan wel worden ingevoerd via de gemeentelijke reglementen. De gemeenten kunnen dus zelf beslissen op welke wijze ze een registratiesysteem uitwerken op basis van het gemeentelijk politiereglement.

De voorzitter : De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen : Mevrouw de minister, deze situatie evolueert heel snel. U hebt het over containerparkwachters. Zij doen me denken aan de mensen die kerkhoven bewaken : het zijn heel gemotiveerde, maar niet de best opgeleide mensen. Containerparkwachters leveren heel belangrijk werk en dragen heel wat verantwoordelijkheid. Als we

Keulen

morgen een laborant te werk stellen in een containerpark, dan moet ook worden voorzien in een uitrusting om de controle op een degelijke wijze uit te voeren. De Vlaamse overheid moet de gemeentebesturen ondersteunen bij de opleiding van wachters en de uitrusting van de parken. We kunnen niet ontsnappen aan de maatschappelijke evolutie. We moeten ongelukken vermijden en ervoor zorgen dat de zaak niet ontspoord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, wie draagt de verantwoordelijkheid als de gemeente de ophaling van KGA uitbesteedt ?

Minister Vera Dua : De gemeente blijft verantwoordelijk voor de ophaling van KGA en de organisatie ervan. Bij uitbestedingen wordt natuurlijk een contract afgesloten, waarin afspraken kunnen worden gemaakt over de verantwoordelijkheid bij fouten. De controle blijft echter een bevoegdheid van de gemeente.

Mijnheer Keulen, in het kader van de milieuconvenants moeten we eens nadenken over uw suggestie. Momenteel discussiëren we over het milieuconvenant derde generatie.

Er zal in ieder geval meer aandacht worden besteed aan preventie. De bevolking moet meer informatie krijgen : ik ben er van overtuigd dat de mensen niet kwaadwillig afval brengen die niet in een containerpark thuishoort. We moeten de bevolking voorlichten over het onderscheid tussen gevaarlijke en niet-gevaarlijke producten. We kunnen daarbij ook meer aandacht besteden aan de opleiding van het personeel.

De heer Marino Keulen : Ik herhaal dat ook de tegemoetkoming voor de uitrusting van de containerparken erg belangrijk is.

Minister Vera Dua : Hierop kan ik nog geen antwoord geven, ik wil dit aspect eerst onderzoeken. Uw voorstel is het overwegen waard.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De vraag om uitleg wordt gesloten om 10.35 uur.*

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 11.03 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwijdering van chemisch behandeld hout

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de verwijdering van chemisch behandeld hout.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze technische vraag is niet onbelangrijk, omdat het om een grote hoeveelheid afval gaat. In Vlarem II wordt voor de eindbestemming van afvalhout een onderscheid gemaakt tussen onbehandeld hout, behandeld maar ongevaarlijk hout, en behandeld gevaarlijk hout. Deze vraag gaat over de laatste categorie.

Daarin vinden we hout terug, behandeld met houtverduurzamingsmiddelen en brandvertragers. Het dient te worden beschouwd als gevaarlijk afval. In de praktijk blijkt echter dat een gescheiden inzameling van dit hout geenszins is verzekerd. Minister Kelchtermans heeft ons dit destijds al geantwoord. Zo is het in containerparken moeilijk om verduurzaamd hout op het zicht te herkennen en apart te houden. Als het om grote hoeveelheden gaat, bestaat de verleiding om het te behandelen als niet-gevaarlijk afval. Daardoor ontstaan problemen inzake de verwerking van het afval op een veilige manier.

Volgens een bericht in de Gazet van Antwerpen van 19 november zou geïmpregneerd houtafval met goedkeuring van de Nederlandse overheid in België worden ingevoerd en verwerkt in een West-Vlaams bedrijf. Volgens ingenieur Van Rooij van het Ecologisch Kenniscentrum gaat het om de NV Unilin te Wielsbeke.

Mevrouw de minister, welke eindverwerking is toegelaten voor hout waarvan vaststaat dat het werd behandeld met houtverduurzamingsmiddelen of brandvertragers ? Mag dit soort hout worden verspaand of hergebruikt, bijvoorbeeld voor de aanmaak van spaanplaten in de spaanhoutindustrie ? Mag het worden gestort, en zo ja, op welk type stort ? Mag het worden verbrand in een verbrandingsoven voor huishoudelijk afval, of enkel in een gespecialiseerde oven voor industrieel afval ? Is de aanwending van dit hout toegelaten voor coïncineratie, bijvoorbeeld in een elektriciteitscentrale, en wat zijn dan de normen ?

Malcorps

Welke eindverwerking is toegelaten voor afvalhout waarvan niet is geweten of het al dan niet werd behandeld met chemische producten of voor partijen houtafval, waarvan vermoed kan worden dat er niet-behandeld en behandeld hout in werden vermengd? Kan dit hout worden verspaand en hergebruikt? Kan het worden gestort en op welk type stort? Kan het worden verbrand in een verbrandingsoven voor huishoudelijk afval of in een gespecialiseerde oven voor industrieel afval? Is de aanwending ervan voor coïncineratie toegelaten en wat is dan de norm?

Wordt er gewerkt aan een labeling van met chemische producten behandeld hout, zodat het kan worden onderscheiden van niet-behandeld hout? Zo niet, hoe denkt men dan een veilige eindverwerking te kunnen garanderen?

Is er controle op de aanvoer van chemisch behandeld hout uit het buitenland? Wat zijn de bevindingen van OVAM in verband met het Nederlands hout dat wordt verwerkt in het genoemde West-Vlaamse bedrijf? Heeft men een idee van de hoeveelheden chemisch behandeld afvalhout die in het Vlaams Gewest binnenkomen, en voor welke toepassingen kan dit hout worden aangewend?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, chemisch behandeld hout mag niet worden gebruikt in de spaanplatenindustrie, en wordt daar ook geweigerd.

Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen monostromen en niet-monostromen. De monostromen van chemisch behandeld hout worden in titel II van het Vlarem gedefinieerd als gevaarlijk houtafval. Overeenkomstig de Vlarembepalingen kunnen ze worden verbrand in een installatie die voldoet aan de emissiegrenswaarden voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen.

De praktijk wijst uit dat er vaak mengsels voorkomen. Houtafval, containerafval en grof vuil bevat steeds een bepaalde hoeveelheid chemisch behandeld hout. Deze fractie wordt samen met het overige restafval gestort of verbrand in een gewone huisvuilverbrandingsinstallatie. Het gaat hier dus niet om monostromen.

Chemisch behandeld hout kan in aanmerking komen voor coïncineratie, op voorwaarde dat de verbran-

dingsinstallatie beschikt over een vergunning voor het verbranden van afvalstoffen en indien de mengregel wordt toegepast. Dat is een formule voor de berekening van emissiegrenswaarden, rekening houdend met de combinatie van brandstoffen.

De eindverwerking van mengsels van behandeld en onbehandeld hout komt veel voor. Het houtafval van bouw- en sloopafval en grof vuil is zeer heterogeen van samenstelling. U hebt de drie categorieën die gemengd voorkomen, al aangeduid. Dat belemmert de rechtstreekse nuttige toepassing ervan. De eerste optie moet een veel betere sortering van die houtfracties zijn. Dat is onontbeerlijk voor de recuperatie van een zo groot mogelijk aandeel ervan.

Het probleem bij de sortering is de herkenbaarheid van chemisch behandeld hout. Nu gebeurt meestal slechts een visuele of geurcontrole. Dat heeft echter beperkingen. Een zwarte of bruinachtige verkleuring wijst op een behandeling met teeroliën, groen of geelgroen wijst op het gebruik van chroom- of koperzouten. Een belangrijke factor bij de indeling van houtafval is de kennis omtrent de herkomst van het houtafval. Een identificatie van individuele stromen, alvorens die verder te behandelen of bij grotere partijen te voegen, is het meest efficiënt.

De visuele controle dient bij ongebroken houtafval te gebeuren. Zodra het hout verspaand is, heeft het geen zin meer. De aanwezigheid van chemisch behandeld of verduurzaamd hout kan bij verkleind of gebroken houtafval slechts met zekerheid worden vastgesteld via een lab-analyse. Die is dan nog enkel representatief indien de staalname gebeurt bij sterk verkleind houtafval, omdat enkel in deze toestand een meer homogene verdeling van de diverse houtsoorten bestaat. Nuttige toepassing van gemengd hout is dus mogelijk, indien er een voorafgaande grondige uitsortering gebeurt en er een grondige controle is.

Gemengde houtfracties kunnen voorlopig worden gestort op een stortplaats van categorie II. Vanaf 1 juli 2000 geldt er echter een stortverbod voor brandbare en gesorteerde bedrijfsafvalstoffen. Die moeten dan naar een installatie met een vergunning voor het verbranden van afvalstoffen worden gebracht. Gemengde houtfracties kunnen in aanmerking komen voor coïncineratie, op voorwaarde dat de verbrandingsinstallatie waar dit gebeurt over een vergunning beschikt voor het verbranden van afvalstoffen en indien de mengregel wordt toegepast.

Dua

Uw derde vraag ging over het invoeren van een labelsysteem, waarbij verduurzaamd hout een etiket zou krijgen met vermelding van de gebruikte stoffen. Dat bestaat momenteel niet. Het behoort ook niet tot de bevoegdheden van het Vlaams Gewest, maar is een federale materie, omdat het behoort tot de productpolitiek. Mijnheer Malcorps, als gemeenschaps-senator kunt u daar in de Senaat een vraag over stellen.

Uw vierde vraag betreft de invoer van alle hout afkomstig van sorteerb企业. Dit hout wordt door OVAM beschouwd als een oranjelijstafvalstof. Elke grensoverschrijdende overbrenging van dit houtafval kan bijgevolg enkel mits goedkeuring van de bevoegde autoriteiten van het land van oorsprong, het land van bestemming en eventueel van het land van doorvoer.

Voor de invoer van uitgesorteerd hout eist OVAM van de kennisgever een representatieve analyse van het in te voeren hout. Die wordt getoetst aan de normen die OVAM hanteert voor de toepassing van afvalhout in de spaanderplatenindustrie. Er zijn bijgevolg normen en er is controle. OVAM heeft zich gebaseerd op de Duitse normen. Tevens wordt onderzocht of, en hoe het bedrijf de sortering en de zuivering uitvoert.

Indien de analyse van het in te voeren hout niet overeenstemt met de normen, wordt de invoer geweigerd. Als de analyse aantoont dat het afvalhout voldoende zuiver is, wordt de invoer toegestaan. In dat laatste geval wordt aan de ontvanger een zelfcontroleprogramma opgelegd, waardoor bij elke toelevering van elke vracht een representatief monster wordt genomen. Dat monster wordt elke veertien dagen gehomogeniseerd en geanalyseerd. De analyseresultaten worden doorgezonden naar OVAM.

Er werd ook een vraag gesteld over de specifieke stroom waarover werd geschreven in de Gazet van Antwerpen. Die stroom is afkomstig van sorteerb企业 van de groep Browning Ferris Industries, en wordt sinds enige tijd aan Unilin geleverd. Voor deze specifieke invoer van houtafval aan Unilin heeft OVAM, op basis van de analyseresultaten die door Unilin werden opgesteld omwille van de zelfcontrole, nog geen aanwijzingen dat er verduurzaamd hout in het afval aanwezig zou zijn. Ook uit de analyse voor de goedkeuring van de invoer bleek dat alles in orde was.

De invoer van chemisch behandeld hout kan enkel mits voorafgaande toestemming van de Vlaamse en buitenlandse bevoegde autoriteiten. Er werden nog geen aanvragen ingediend voor invoer van chemisch behandeld hout. Bijgevolg zijn er evenmin weigeringen.

Sluikstorten, bijvoorbeeld door het vermengen van chemisch behandeld hout met onbehandeld hout, zullen worden gecounterd door de strikte normen en analyse die worden opgelegd. OVAM beschikt niet over cijfermateriaal voor de invoer van chemisch behandeld hout uit de andere gewesten.

U weet dat aan een Uitvoeringsplan Organisch-Biologische Afvalstoffen wordt gewerkt. Het plan bevindt zich reeds in een eindfase. Ik denk dat het volgende week reeds op de agenda van de Vlaamse regering zal staan. In het plan wordt bepaald dat een houtafvalplan moet worden opgesteld. Via dat plan moeten we een beeld krijgen van de hoeveelheid afvalhout in Vlaanderen, de soort, en de recyclage-en/of verwijderingsmethoden.

We zullen onderzoeken of we met de houtsector een vrijwillige overeenkomst kunnen afsluiten die voorziet in een aanvaardingsplicht voor houtafval. Daardoor zouden de afvalstromen niet langer bij de overheid terechtkomen via containerparken. De sector zou zelf instaan voor de verwijdering. Via dit instrument kunnen we voorkomen dat houtafval ontstaat en beogen we dat zoveel mogelijk houtafval opnieuw wordt gebruikt of gerecupereerd. Er zijn bovendien al besprekingen bezig met de VITO over de opmaak van een BBT-studie inzake de eindverwerkingstechnieken voor houtafval.

De heer Joachim Coens : Mevrouw de minister, ik heb nog een opmerking over de labeling. U merkt terecht op dat die tot de federale bevoegdheden behoort, maar als een hoop hout aankomt op een containerpark, hoe kan de ene soort dan worden onderscheiden van de andere ? Zult u dit probleem aankaarten ?

Minister Vera Dua : Ik heb een aantal ideeën aangereikt. Zo beweert men dat het mogelijk is om via visuele controle veel behandeld hout te detecteren. Zo zal hout dat met teer is ingesmeerd onmiddellijk worden verwijderd. Ook door de geur kan men veel detecteren.

Bij hout waarvan de behandeling niet kan worden gedetecteerd, zal door de verspaandering een mengsel ontstaan. In een mengsel zal slechts een beperkte

Dua

hoeveelheid behandeld hout bevatten. Een dergelijke hoeveelheid wordt door de normen toegestaan.

Het belangrijkste is een milieubeleidsafspraken met de sector. Bij het particuliere houtafval zijn immers ook vele problemen. We moeten met bepaalde industrieën afspraken maken over de terugnameplicht.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.17 uur.*
